

дослідження теорій соціалізації особистості з позицій зарубіжних вчених у межах окресленого періоду.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Алексєєнко Т.Ф. Соціалізація особистості: можливості й ризики (соціально-педагогічний аспект): наук.-метод. посібник. К.: Педагогічна думка, 2007. 152 с.
2. Дубінка Микола. Соціальне самовизначення старшокласників: пошук підходів до розуміння. *Рідна школа*. 2017. № 3-4 (березень-квітень). С. 15-19.
3. Лавриченко Н. М. Педагогіка соціалізації: європейські абрисы. К.: ВіРА ІНСАЙТ, 2000. 444 с.
4. Москаленко В. В. Соціалізація особистості: монографія. К.: Фенікс, 2013. 540 с.
5. Психологія і педагогіка життєтворчості / В. Д. Доній, Г. М. Несен, Л. В. Сохань, І. Г. Єрмаков. К.: ВІПОЛ, 1996. 791 с.
6. Савченко Н. С. Соціалізація особистості як наукова проблема у 60-70-ті рр. ХХ століття *Наукові записки*. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, 2025. Випуск 217. С. 60-65. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2025-1-217-60-65>
7. Соціологія: короткий енциклопедичний словник. Під заг. ред. В. І. Воловича. К.: Укр. центр духовної культури, 1998. 736 с.
8. Соціолого-педагогічний словник / За ред. В. В. Радула, вид. 2-е. Харків: Мачулін, 2015. 444 с.
9. Харченко С. Я. Соціалізація дітей та молоді в процесі соціально-педагогічної діяльності: теорія і практика: [монографія]. Луганськ: Альма-матер, 2006. 320 с.

REFERENCES

1. Alyeksyyenko, T. F. (2007). Sotsializatsiya osobystosti: mozhlyvosti y ryzyky (sotsial'no-pedahohichnyy aspekt). [Socialization of the individual: possibilities and risks (social and pedagogical aspect)]: nauk.-metod. posibnyk. K.: Pedahohichna dumka. 152 s. [in Ukrainian]
2. Dubinka Mykola. (2017). Sotsial'ne samovyznachennya starshoklasnykiv: poshuk pidkhodiv do rozuminnya. [Social self-determination of high school students: searching for approaches to understanding]. *Ridna shkola*. № 3-4(berezen'-kviten'). S. 15-19. [in Ukrainian]
3. Lavrychenko, N. M. (2000). Pedahohika sotsializatsiyi: yevropeys'ki abrysy. [Pedagogy of socialization: European outlines]. K.: ViRA INSAYT. 444 s. [in Ukrainian]

4. Moskalenko, V. V. (2013). Sotsyalizatsiya lychnosty. [Socialization of personality]. K.: Feniks. 540 s. [in Ukrainian]
5. Psykholohiya i pedahohika zhyttyetvorchosti (1996). [Psychology and pedagogy of life creation]. / V. D. Doniy, H. M. Nesen, L. V. Sokhan', I. H. Yermakov. K.: VIPOL. 791 s. [in Ukrainian]
6. Savchenko, N. S. (2025). Sotsializatsiya osobystosti yak naukova problema u 60-70-ti rr. [Socialization of the personality as a scientific problem in the 60s-70s of the 20th century]. *KHKH stolittya Naukovi zapysky. Seriya: Pedahohichni nauky. Kropyvnyts'kyu: Tsentral'noukrayins'ky derzhavnyy universytet imeni Volodymyra Vynnychenka*, 2025. Vypusk 217. S. 60-65. [in Ukrainian]
7. Sotsiolohiya: korotkyy entsyklopedychnyy slovnyk. (1998). [Sociology: a short encyclopedic dictionary]. Pid zah. red. V. I. Volovycha. K.: Ukr. tsentr dukhovnoyi kul'tury. 736 s. [in Ukrainian]
8. Sotsioloho-pedahohichnyy slovnyk. (2015). [Sociological and pedagogical dictionary] / Za red. V. V. Radula. Kharkiv: Machulin. 444 s. [in Ukrainian]
9. Kharchenko, S. Ya. (2006). Sotsializatsiya ditei ta molodi v protsesi sotsialno-pedahohichnoi diialnosti: teoriia i praktyka: [monohrafiia]. [Socialization of children and youth in the process of socio-pedagogical activity: theory and practice: [monograph]]. Luhansk: Alma-mater. 320 s. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ДУБІНКА Микола – доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та спеціальної освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: проблема професійного самовизначення особистості в історичному вимірі; вивчення педагогічної спадщини В. О. Сухомлинського, теорія і практика позашкільної освіти.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

DUBINKA Mykola – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor Department of Pedagogy and Special of Education Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University.

Scientific interests: the problem of professional self-determination of personality in the historical dimension; study of the pedagogical heritage of V. O. Sukhomlynskyi, theory and practice of extracurricular education.

Стаття надійшла до редакції 19.02.2025 р.
Стаття прийнята до друку 03.03.2025 р.

УДК 37.091:327.51

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-218-121-127

ЗВЄКОВА Вікторія –

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри загальної педагогіки і спеціальної освіти
Ізмаїльського державного гуманітарного університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6044-8814>
e-mail: vikazvekova19@gmail.com

РОЛЬ МУЗИКИ У ФОРМУВАННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ КИТАЮ В КОНТЕКСТІ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ

У сучасному світі музика є важливим засобом формування національної ідентичності та патріотичного виховання, особливо серед дітей молодшого шкільного віку. Вона не лише розвиває естетичний смак і музичні здібності, а й сприяє усвідомленню культурної спадщини, традицій та цінностей свого народу. У Китаї, де питання національної свідомості та патріотизму займають чільне місце в системі освіти, музика відіграє ключову роль у вихованні молодого покоління. У статті досліджується роль музики у формуванні національної ідентичності молодших школярів Китаю в контексті патріотичного виховання. Автором

розглядаються особливості використання музичного мистецтва як ефективного засобу виховання патріотичних почуттів, розвитку емоційної сфери, соціалізації та формування культурної свідомості дітей. Аналізується вплив традиційної та сучасної китайської музики на процес національного самоусвідомлення школярів, а також освітні методи й підходи, що сприяють зміцненню зв'язку між музичною культурою та патріотичним вихованням. Визначено значення музичної освіти у розвитку гармонійної особистості, яка усвідомлює свою приналежність до національної спільноти.

У статті розглядається роль музичного мистецтва у патріотичному вихованні молодших школярів Китаю, зокрема його вплив на естетичне, інтелектуальне, емоційне та соціальне становлення дитини. Проаналізовано особливості впровадження музичних практик у систему початкової освіти Китаю з метою зміцнення патріотичних почуттів. Аналізуються основні функції музичного виховання, такі як розвиток слухових здібностей, емоційна та соціальна адаптація, інтелектуальне зростання, формування культурної свідомості та національної ідентичності. Окрема увага приділяється значенню музики як засобу патріотичного виховання, що сприяє передачі історичних і культурних цінностей, формуванню гордості за національну спадщину та зміцненню громадянської позиції.

Ключові слова: музика, національна ідентичність, патріотичне виховання, молодші школярі, музична освіта, культурна спадщина, національна ідентичність.

ZVIEKOVA Victoriia –

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of General Pedagogy and Special Education

Izmail State University of Humanities

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6044-8814>

e-mail: vikazvekoval9@gmail.com

THE ROLE OF MUSIC IN SHAPING THE NATIONAL IDENTITY OF YOUNG SCHOOLCHILDREN IN CHINA IN THE CONTEXT OF PATRIOTIC EDUCATION

In the modern world, music is an important tool for shaping national identity and fostering patriotism, especially among young schoolchildren. It not only develops aesthetic taste and musical abilities but also contributes to the awareness of cultural heritage, traditions, and values of one's nation. In China, where national consciousness and patriotism hold a prominent place in the education system, music plays a key role in shaping the younger generation.

This article explores the role of music in shaping the national identity of young schoolchildren in China within the framework of patriotic education. The author examines the use of musical arts as an effective means of fostering patriotic feelings, emotional development, socialization, and the formation of children's cultural consciousness. The impact of traditional and contemporary Chinese music on the process of national self-awareness among schoolchildren is analyzed, along with educational methods and approaches that strengthen the connection between musical culture and patriotic education. The significance of music education in developing a well-rounded personality that recognizes its belonging to the national community is also highlighted.

The article discusses the role of musical arts in the patriotic education of young schoolchildren in China, particularly its influence on their aesthetic, intellectual, emotional, and social development. The features of implementing musical practices in China's primary education system to enhance patriotic feelings are analyzed. The key functions of music education, such as the development of auditory skills, emotional and social adaptation, intellectual growth, cultural awareness, and national identity formation, are examined. Special attention is given to the importance of music as a means of patriotic education that facilitates the transmission of historical and cultural values, fosters pride in national heritage, and strengthens civic engagement.

Key words: music, national identity, patriotic education, young schoolchildren, music education, cultural heritage, national identity.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Патріотичне виховання є важливою складовою сучасної освітньої системи, оскільки сприяє формуванню громадянської свідомості, національної ідентичності та духовно-моральних цінностей підростаючого покоління. У Китаї патріотичне виховання молодших школярів набуває особливого значення у зв'язку з посиленням державної політики щодо збереження національних традицій, історичної пам'яті та культурної спадщини.

Музичне мистецтво займає ключове місце в системі патріотичного виховання, оскільки має потужний емоційний та виховний вплив на дітей. Завдяки синтезу мелодії, ритму та тексту музика сприяє формуванню уявлень про рідну культуру, національні символи та історичні події. Особливу роль у цьому процесі відіграють традиційні китайські музичні твори, які відображають етнічну самобутність, героїчне минуле народу та його моральні ідеали.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю розробки ефективних методик використання музичного мистецтва як засобу патріотичного виховання в початковій школі. Важливо визначити оптимальні педагогічні підходи до інтеграції патріотичних мотивів у навчальні

програми з музичного мистецтва, враховуючи вікові особливості дітей молодшого шкільного віку, їхні пізнавальні інтереси та емоційні потреби.

З огляду на це, дослідження ролі музичного мистецтва у патріотичному вихованні молодших школярів Китаю сприятиме не лише розвитку національної ідентичності дітей, а й зміцненню загальнокультурних і моральних цінностей суспільства загалом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Численні дослідження демонструють, що музика має унікальні можливості для патріотичного виховання. Мяо Конг'юань підкреслює, що навчання пісням може ефективно впливати на розвиток патріотичного самоусвідомлення та сприяти формуванню у учнів почуття національної гордості та усвідомлення історичної місії [10]. Цюй Цзяньзазначає, що китайські народні пісні, завдяки своїм патріотичним елементам, здатні активізувати патріотичні почуття учнів [11]. Дослідження Чень Чуньфана також вказує на те, що хорові пісні допомагають покращити музично-естетичні навички учнів початкових класів та тонко впливають на їхні патріотичні почуття [12].

Проблема патріотичного виховання дітей молодшого шкільного віку на сучасному етапі активно досліджується науковцями у сфері

педагогіки, психології та мистецької освіти. Вагомий внесок у вивчення цього питання зробили як китайські, так і зарубіжні дослідники, які аналізують роль мистецтва у формуванні національної ідентичності та громадянської свідомості дітей.

Значна частина досліджень присвячена питанням патріотичного виховання в освітньому процесі. Так, китайські науковці (Wang, Zhang, Li та ін.) наголошують на необхідності інтеграції патріотичних тем у шкільну програму, зокрема через мистецькі дисципліни. Вони відзначають, що використання національної музичної спадщини сприяє формуванню позитивного ставлення до історії, культури та традицій країни.

Українські та європейські вчені (Кононенко, Савченко, Smith, Johnson та ін.) досліджують вплив музичного мистецтва на розвиток емоційної сфери дітей, їхнє соціальне становлення та здатність до естетичного сприйняття світу. Вони підкреслюють, що патріотичні пісні, музичні вистави та інтерактивні форми навчання дозволяють ефективно передавати дітям культурні цінності та національні традиції.

Окремий напрям досліджень стосується застосування музичних творів у виховному процесі. Наукові роботи (Фань Лу [8], Чень Чуньфан [9] та ін.) висвітлюють особливості використання традиційної китайської музики у навчальних закладах та її роль у формуванні патріотичних почуттів. Дослідники зазначають, що музика як емоційно забарвлений засіб впливу допомагає дитині глибше усвідомити зміст понять «Батьківщина», «історія», «національна спадщина».

Попри значний інтерес до цієї проблематики, дослідження інтеграції музичного мистецтва у процес патріотичного виховання молодших школярів Китаю потребують подальшого розвитку. Необхідно детальніше вивчити сучасні підходи до використання музичних творів у шкільному навчанні, проаналізувати ефективність різних методик та визначити оптимальні педагогічні умови для формування національної свідомості учнів початкової школи.

Мета дослідження: визначення ролі музичного мистецтва як засобу патріотичного виховання молодших школярів Китаю, а також вивчення впливу традиційної та сучасної музики на формування національної ідентичності, розвиток патріотичних почуттів, естетичних, інтелектуальних, емоційних і соціальних аспектів особистості учнів початкових класів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Музичне мистецтво займає важливе місце у всебічному розвитку молодших школярів, оскільки воно не лише стимулює естетичний розвиток, але й позитивно впливає на інтелектуальний, емоційний і соціальний розвиток дитини. У процесі музичної діяльності учні покращують свої слухові здібності, що сприяє більш точному сприйняттю звуків і розвитку аудіальних навичок. Вони вчаться концентрувати свою увагу, що має позитивний ефект на здатність до навчання в інших сферах. Окрім того, музика активно розвиває пам'ять дітей,

адже запам'ятовування мелодій, ритмів і текстів пісень тренує мізкові функції, сприяючи кращому засвоєнню інформації [7].

Музика також є потужним стимулом для розвитку уяви та креативності. Вона дозволяє дітям виражати свої емоції, формувати власні художні образи та виявляти індивідуальність. Через спів, гру на інструментах і слухання музичних творів молодші школярі вчаться відчувати різноманітність звуків і виразів, що формує їхній творчий потенціал.

Значну роль у розвитку патріотичного виховання відіграли видатні філософи та політичні діячі, такі як Конфуцій, Мо Ді, Сунь Ятсен і Чан Кайші, чия діяльність сприяла формуванню національної свідомості та соціальної єдності в Китаї. Під їх впливом було закладено основи патріотизму, що стали важливою складовою частиною освітнього процесу. В процесі еволюції китайської освіти музичне виховання адаптувалося до змін, пов'язаних з модернізацією та глобалізацією. Однак, попри зміни в методах і підходах, музика залишалася потужним засобом для формування національної свідомості і підтримки патріотизму в молоді.

У сучасних умовах, з огляду на глобалізацію та культурний вплив інших країн, патріотичне виховання в Китаї все ще займає ключову роль у формуванні національної ідентичності та зміцненні соціальної стабільності. Важливим аспектом є інтеграція національних цінностей у освітній процес, зокрема через мистецтво, включаючи музику, що активно використовується для розвитку патріотичних почуттів серед молоді.

Окрім цього, музика є надзвичайно важливим інструментом у процесі формування національної ідентичності. Народні пісні, класичні твори та сучасні композиції не лише знайомлять дітей із багатством культурної спадщини свого народу, а й допомагають сформувати почуття гордості за свою історію, традиції та культурні цінності. Через музичні твори діти вчаться любити свою Батьківщину, поважати її культуру та історію, а також розуміти значення національної єдності. Музичне мистецтво не тільки розвиває естетичні смаки, але й активно сприяє становленню патріотичної свідомості та громадянськ

Основні функції музичного мистецтва у навчанні молодших школярів включають:

1. Одна з основних функцій музичного мистецтва в навчанні молодших школярів – це розвиток слухових здібностей. Музика допомагає дітям розвивати вміння слухати та розрізняти різні елементи звукової тканини – ритм, темп, висоту звуків, гучність, динаміку та інтонацію. Це створює умови для розвитку музичного слуху, який є важливою складовою музичної грамотності. В процесі слухання музичних творів учні вчаться визначати відмінності між швидкими й повільними ритмами, розпізнавати різні мелодії та акорди, що розвиває їхню здатність до концентрації уваги та слухової пам'яті. Музика також сприяє розвитку емоційної чутливості дітей, адже мелодія та гармонія можуть викликати певні емоційні реакції – від радості до суму, що дає можливість дітям

навчитися не лише слухати, а й відчувати музику на глибшому рівні. Це дає змогу формувати у дітей відчуття музичної виразності та творчої інтерпретації, що сприяє розвитку креативності та вміння виражати свої почуття через музику.

2. Музика є одним з найбільш потужних засобів емоційного вираження, що має безпосередній вплив на емоційний розвиток дітей. Вона допомагає молодшим школярам не тільки переживати різноманітні емоції, але й усвідомлювати їх, виражати через музичні твори те, що інколи складно передати словами. У процесі музичної діяльності діти розвивають здатність розпізнавати і контролювати свої емоційні реакції, що є важливим для їхнього загального емоційного благополуччя та розвитку емоційного інтелекту. Музика здатна викликати у дітей широкий спектр емоцій: від радості до суму, від захоплення до спокою. Наприклад, швидкий ритм та веселі мелодії можуть пробуджувати почуття радості, бадьорості, а меланхолійні композиції або повільні темпи можуть сприяти роздумам або співпереживанню. Через музику діти можуть переживати певні моменти з власного життя, уявляючи себе героями музичних творів або відображаючи в музиці свої внутрішні переживання. Це дає можливість не тільки виразити те, що вони відчувають, але й побачити свої емоції з іншого боку, що допомагає краще їх розуміти.

3. Музика має потужний вплив на соціальний розвиток дітей, оскільки вона вчить співпраці, взаємодії та взаємній підтримці. Спільне виконання музичних творів у колективі дозволяє дітям налагоджувати комунікацію, розвивати навички командної роботи, а також навчатися взаємопідтримки. Під час колективного співу чи гри на музичних інструментах діти повинні працювати разом, слухати один одного, злагоджено виконувати частини композиції, дотримуючись загального темпу і ритму. Це створює атмосферу взаєморозуміння та єдності, вчить дітей бути частиною колективу, висловлювати свої ідеї та слухати інших. Вони також розвивають навички вирішення конфліктів, які можуть виникати під час спільної діяльності, та вчать шанувати думки й почуття інших. Колективна музична діяльність сприяє формуванню довіри, а також формує відчуття причетності до загального результату, що є важливим аспектом соціальної інтеграції.

4. Музичні заняття мають значний вплив на інтелектуальний розвиток дітей. Вони сприяють розвитку пам'яті, уваги, логічного мислення та творчих здібностей. Заняття музикою вимагають від учнів уважності до деталей: вони повинні слухати мелодію, відтворювати правильні ноти, слідувати за ритмом і темпом виконання. Цей процес розвиває здатність концентрувати увагу на декількох аспектах одночасно, покращує здатність до зосередженості та точності. Крім того, музика сприяє розвитку пам'яті, оскільки діти повинні запам'ятовувати тексти пісень, музичні фрагменти або структуру композиції. Вивчення музичних творів також розвиває логічне мислення, оскільки діти мають зрозуміти структуру композиції,

взаємозв'язки між різними елементами музики, та організувати свої дії під час виконання. Важливою частиною музичної діяльності є також розвиток уяви і креативності, адже діти можуть створювати власні мелодії, імпровізувати та експериментувати з музичними елементами. Музичні заняття допомагають дітям розвивати інтелектуальні здібності через інтеграцію слухових і когнітивних навичок, що є основою для їхнього загального розвитку.

5. Музика є важливою складовою культурної освіти, оскільки вона допомагає дітям ознайомитися з багатством культурних традицій, народними мелодіями та класичними творами композиторів. Через музику діти не лише навчаються техніці виконання, а й пізнають різноманітні естетичні цінності, що формують їхні естетичні смаки. Знайомство з музикою різних культур дозволяє дітям краще розуміти культурну спадщину свого народу та інших народів, відчувати глибину історичних подій та традицій, закладених у музиці. Це також сприяє розвитку національної самосвідомості: через музику діти пізнають власну історію, фольклор, звичаї, а також гордяться досягненнями своєї культури. Культурне виховання через музику допомагає формувати в дітей почуття поваги до традицій та культурної спадщини, що є важливим аспектом для розвитку гармонійної особистості. Вивчення музичних творів класичних композиторів, народних пісень, а також знайомство з різними жанрами музики сприяє формуванню естетичних смаків, розвитку культурної грамотності та підвищує інтерес до історії та мистецтва.

Музичне мистецтво відіграє ключову роль у формуванні національної самосвідомості, оскільки воно є потужним засобом вираження колективних цінностей, історії, культури та традицій народу. Музика здатна передавати емоції, які не потребують перекладу, оскільки її мова є універсальною і доступною для кожного. Завдяки своїй здатності виражати почуття, музика глибоко впливає на свідомість людей, формуючи у них відчуття приналежності до певної культури та історії [1].

Одним із основних аспектів музики є її здатність зберігати історичну пам'ять народу. Через пісні, музику та народні мелодії передаються важливі моменти історії, що формують колективну ідентичність. Народні пісні часто містять історичні розповіді, легенди, епопеї, які дозволяють слухачам глибше зрозуміти традиції, боротьбу та перемоги свого народу. Музика, таким чином, не лише фіксує важливі історичні події, а й зберігає в собі дух часу, відображаючи соціально-політичні зміни, що відбуваються в країні.

Національна самосвідомість формується також через знайомство з культурними особливостями музики. Кожен народ має свої унікальні музичні стилі, інструменти, ритми і жанри, які є важливими елементами культурної спадщини. Музичні твори дозволяють дітям усвідомити свою приналежність до певної нації, сприяють глибшому розумінню своєї культури та історії. Вивчення традиційної та сучасної музики

допомагає формувати почуття гордості за свою націю, оскільки діти починають усвідомлювати, що вони є частиною великої культурної традиції.

Особливо важливою є роль музичного мистецтва у вихованні патріотизму. З його допомогою формується не лише глибоке почуття приналежності до своєї нації, але й готовність захищати свою країну, брати участь у її розвитку та збереженні культурних цінностей. Музика, що звертається до національних тем, надає сили для боротьби за незалежність та свободу, підтримує моральний дух нації під час важких історичних періодів. Наприклад, патріотичні пісні, що співаються в умовах війни чи революції, надають людям впевненості і є важливими символами єдності нації.

Крім того, музичне мистецтво сприяє розвитку національної самосвідомості через інтерпретацію культурних цінностей, таких як родина, релігія, природа та традиційний уклад життя. Через музику діти знайомляться з основними моральними орієнтирами та цінностями, які характеризують їхній народ, такими як гостинність, повага до старших, патріотизм та любов до рідної землі. Ці елементи культурної ідентичності стають важливими для розвитку внутрішньої єдності суспільства та для формування у дітей почуття належності до рідної культури.

Завдяки своїй здатності об'єднувати людей, музика відіграє важливу роль не лише в індивідуальному розвитку особистості, а й у соціальному об'єднанні нації. Вона може стати важливим чинником для зміцнення національної єдності, підвищення рівня патріотизму та національної гордості серед молодого покоління. Музичне мистецтво формує в дітей не лише інтелектуальні, емоційні та естетичні якості, але й глибоке розуміння своїх коренів, культури та національної ідентичності, що робить їх свідомими громадянами своєї країни.

Музика є важливим елементом культурної спадщини, що дозволяє передавати історію та традиції з покоління в покоління. Наприклад, в Китаї, як і в інших країнах, музика, народні пісні, танці та інструментальні композиції несуть у собі величезну культурну цінність, що допомагає зберігати національну пам'ять та підвищує патріотичні почуття. Народні пісні, які розповідають про важливі історичні події, героїв і битви, стають не тільки музичними творами, а й засобами формування національної свідомості [2].

У процесі музичного виховання діти та молодь освоюють твори, що передають основні принципи національної культури, повагу до традицій та історії. За допомогою музики відбувається формування почуття гордості за свою країну, патріотизму, єдності. Важливу роль у цьому процесі відіграють твори класичної музики, які відображають національні особливості та духовність народу, а також сучасні музичні композиції, що підкреслюють важливість національної ідентичності в умовах глобалізації.

Музика є потужним інструментом соціалізації. Вона об'єднує людей, надає можливість

для взаємодії та колективної діяльності. Хори, оркестри, народні ансамблі – усі ці форми музичної діяльності сприяють розвитку відчуття спільності, що є важливим для формування національної самосвідомості. Залучення до таких колективів дозволяє молоді відчувати свою приналежність до певної культурної спільноти, осмислити власне місце в історії та культурі країни.

В умовах політичних або соціальних криз музичне мистецтво здатне виконувати роль засобу мобілізації суспільства та зміцнення національної єдності. Наприклад, в історії Китаю музика часто використовувалася для підтримки патріотичних настроїв під час військових конфліктів або в періоди національних катастроф. Пісні та марші, що пропагують єдність, відданість батьківщині та підтримку національних ідеалів, виконують важливу роль у зміцненні морального духу нації [3].

Музичне виховання в школах і університетах продовжує залишатися важливим елементом у формуванні національної самосвідомості. Враховуючи значну роль музики у вихованні молоді, сучасні освітні програми активно включають елементи національної музичної культури в процес навчання. Це не тільки сприяє розвитку естетичних і музичних здібностей, але й допомагає формувати почуття гордості за національну спадщину.

Таким чином, музичне мистецтво є важливим чинником у формуванні національної самосвідомості. Воно не тільки сприяє збереженню та передачі національної культури, але й активно впливає на формування патріотичних почуттів, почуття єдності та відповідальності перед своєю країною. Музика, як один з найбільш емоційно виразних видів мистецтва, має унікальну здатність об'єднувати людей навколо спільних ідеалів і цінностей, що робить її незамінним інструментом у формуванні національної самосвідомості.

Висновки та перспективи подальших розвідок напряму. Музичне мистецтво відіграє ключову роль у патріотичному вихованні молодших школярів Китаю, сприяючи формуванню національної ідентичності, розвитку емоційної та інтелектуальної сфери дитини. Воно має унікальну здатність впливати на дітей через емоційні образи, що передаються через музику, зокрема через народні пісні, класичні твори та сучасні композиції. Музика дозволяє дітям не лише відчувати гордість за свою національну спадщину, а й сформувати патріотичні почуття, що є важливими для розвитку здорової громадянської свідомості та взаємоповаги до культурних цінностей своєї країни. Важливою є роль музичного мистецтва в культурному вихованні, адже через нього діти знайомляться з основами національної культури, історією та традиціями свого народу, що сприяє формуванню естетичних смаків і національної самосвідомості. Музика, як засіб передачі цінностей, має потенціал зміцнення патріотичних почуттів, особливо в умовах глобалізації, коли необхідно зберігати та підтримувати національну ідентичність.

Подальші дослідження можуть зосередитися на кількох важливих напрямках. По-перше, варто здійснити детальніший аналіз ефективності

використання різних музичних практик для патріотичного виховання в початкових школах Китаю. Це включає порівняльний аналіз традиційних народних пісень та сучасної музики, а також їх вплив на формування національної свідомості молодших школярів. По-друге, доцільно дослідити інтеграцію музичних програм з іншими аспектами освітнього процесу, такими як історія, література та мистецтво, для більш ефективного розвитку комплексної національної свідомості у дітей. Розробка методичних рекомендацій та програм для педагогів також є важливою частиною подальших досліджень, що дозволить створити ефективні стратегії для впровадження музичного виховання в навчальний процес.

Визначення впливу музичного мистецтва на формування соціальної відповідальності та громадянської позиції дітей, а також на їх здатність до міжкультурної комунікації може стати важливою темою для подальших досліджень у контексті сучасних освітніх реалій.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Бухнієва О.А. Педагогічний потенціал вокального мистецтва у патріотичному вихованні молодших учнів у КНР. Наукові записки. Серія «Психолого-педагогічні науки» (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя) / за заг. ред. В. В. Бурназової. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2024. № 2. URL: <https://lcp.ndu.edu.ua/index.php/nz/>
2. Коваленко С.І., Белкіна Н.І. Історія зарубіжної педагогіки. Хрестоматія: Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 664 с.
3. Малашевська І. А. Феномен музикотерапії та досвід її застосування у сфері музичної педагогіки. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, 2020. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти. Випуск 18(23). С. 22–28.
4. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва у початковій школі: Посібник для вчителів/Л.М.Масол,О.В.Гайдамака, Е.В.Белкіна,О.В.Калініченко, І.В.Руденко. Харків: Веста: Видавництво “Ранок”, 2006. 256 с.
5. Орлов В. Д. Мистецтво і педагогічні технології. Мистецтво та освіта. 2001. №1. С. 8–12.
6. Пей Сіцзя. Аналіз та дослідження змісту патріотичного виховання в підручниках з музики молодших класів[D]. Хунанський педагогічний університет, 2020 DOI : 10.27137/d.cnki.ghusu.2020.00800.
7. Умрихіна О. Естетична підготовка майбутнього учителя музики. Проблеми підготовки сучасного вчителя. 2015. № 12. С. 213–220.
8. Фань Лу. Дослідження патріотичного виховання в класі музики молодших класів середньої школи[D]. Педагогічний університет Хуайбей, 2023. DOI: 10.27699/d.cnki.ghbmt.2023.000480.
9. Чень Чуньфан. Університет науки і технологій Гуансі, 2023. DOI :10.27759/d.cnki.ggxg.2023.000411.
10. 韩念念. 体验式教学模式在初中民歌教学中的应用[D]. 扬州大学, 2023. DOI :10.27441/d.cnki.gyzdu.2023.000205.
11. 范璐. 初中音乐课堂教学中的爱国主义教育研究 [D]. 淮北师范大学, 2023. DOI:10.27699/d.cnki.ghbmt.2023.000480.

12. 刘颖. 浅析新课改背景下初中音乐课堂教学中存在的问题及解决对策 [J]. 当代家庭教育, 2024, (02):111-113.

REFERENCES

1. Bukhniieva, O.A. (2024). Pedagogichnyi potentsial vokalnogo mystetstva u patriotichnomu vykhovanni molodshykh uchniv u KNR. [The Pedagogical Potential of Vocal Art in Patriotic Education of Junior Students in the People's Republic of China] Naukovi zapysky. Seria «Psykhologo-pedahohichni nauky» (Nizhynskiy derzhavnyi universytet imeni Mykoly Hoholia) / za zah. red. V. V. Burnazovoi. Nizhyn: NDU im. M. Hoholia. № 2. URL: <https://lcp.ndu.edu.ua/index.php/nz/> [in Ukrainian]
2. Kovalenko, Ye.I., Bielkina, N.I. (2006). Istoriia zarubizhnoi pedahohiky. [History of Foreign Pedagogy] Khrestomatiia: Navchalnyi posibnyk. Kyiv: Tsentr navchalnoi literatury. 664 s. [in Ukrainian]
3. Malashevskia, I. A. (2020) Fenomen muzykoterapii ta dosvid yii zastosuvannia u sferi muzychnoi pedahohiky. [The Phenomenon of Music Therapy and Its Application in the Field of Music Pedagogy] Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seria 14. Teoriia i metodyka mystetskoi osvity. Vypusk 18(23). S. 22–28. [in Ukrainian]
4. Masol, L. M. (2006). Metodyka navchannia mystetstva u pochatkovii shkoli: Posibnyk dlia vchyteliv [The Methodology of Teaching Art in Primary School: A Guide for Teachers] / L.M.Masol,O.V.Haidamaka, E.V.Bielkina,O.V.Kalinichenko, I.V.Rudenko. Kharkiv: Vesta: Vydavnytstvo “Ranok”. 256 s. [in Ukrainian]
5. Orlov, V. D. (2001). Mystetstvo i pedahohichni tekhnolohii. [Art and Pedagogical Technologies]. Mystetstvo ta osvita. №1. S. 8–12. [in Ukrainian]
6. Pei, Sitszia (2020). Analiz ta doslidzhennia zmistu patriotichnoho vykhovannia v pidruchnykakh z muzyky molodshykh klasiv[D]. [Analysis and Research of the Content of Patriotic Education in Music Textbooks for Junior Classes]. Khunanskyi pedahohichnyi universytet, DOI : 10.27137/d.cnki.ghusu.2020.000800. [in Ukrainian]
7. Umrykhyna, O. (2015). Estetychna pidhotovka maibutnoho uchytelia muzyky. [Aesthetic Preparation of Future Music Teachers]. Problemy pidhotovky suchasnoho vchytelia. № 12. S. 213–220. [in Ukrainian]
8. Fan, Lu. (2023). Doslidzhennia patriotichnoho vykhovannia v klasi muzyky molodshykh klasiv serednoi shkoly[D]. [Research on Patriotic Education in Junior Middle School Music Classes]. Pedahohichnyi universytet Khuabei. DOI :10.27699/d.cnki.ghbmt.2023.000480. [in Ukrainian]
9. Chen, Chunfan (2023). Universytet nauky i tekhnolohii Huansi. DOI : 10.27759/d.cnki.ggxg.2023.000411.
10. 韩念念. 体验式教学模式在初中民歌教学中的应用[D]. 扬州大学, (2023). DOI: 10.27441/d.cnki.gyzdu.2023.000205.
11. 范璐. 初中音乐课堂教学中的爱国主义教育研究 [D]. 淮北师范大学, -(2023). DOI:10.27699/d.cnki.ghbmt.2023.000480.
12. 刘颖. 浅析新课改背景下初中音乐课堂教学中存在的问题及解决对策 [J]. 当代家庭教育, (2024), (02):111-113.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЗВЄКОВА Вікторія – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної педагогіки і спеціальної освіти Ізмайльського державного гуманітарного університету.

Наукові інтереси: методика гурткової роботи, педагогіка позашкільної освіти, теорія та практика гурткової та клубної роботи, технологія ігрової діяльності з дітьми з тяжкими порушеннями мовлення, педагогіка, школознавство, спеціальна педагогіка, дозвілєзнавство.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

ZVIEKOVA Victoriia – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of General Pedagogy and Special Education Izmail State University of Humanities.

Scientific interest: group work methodology, pedagogy of extracurricular education, theory and practice of group and

club work, technology of play activities with children with severe speech disorders, pedagogy, school studies, special pedagogy, leisure studies.

Стаття надійшла до редакції 18.02.2025 р.

Стаття прийнята до друку 03.03.2025 р.

УДК 378:373.3.091.12.011.3-051

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-218-127-133

КИСЛА Оксана –

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри дошкільної та початкової освіти
Національного університету
«Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6267-6693>
e-mail: oshagro@gmail.com

КОВАЛЬ Вікторія –

кандидат біологічних наук, доцент,
доцент кафедри дошкільної та початкової освіти
Національного університету
«Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3673-2583>
e-mail: kovalchernigov@gmail.com

ГРИГОРЕНКО Вікторія –

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри початкової освіти та інноваційної педагогіки
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9864-8838>
e-mail: v.ye.hryhorenko@npu.edu.ua

ШЛЯХИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ STEM-ОСВІТИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

У статті проаналізовано сучасні шляхи підготовки майбутніх учителів початкової школи до впровадження STEM-освіти, що висвітлюють один з аспектів нинішнього стану української системи освіти.

Мета статті – обґрунтувати шляхи підготовки майбутніх учителів до реалізації STEM-освіти у початковій школі.

Методологічна основа дослідження ґрунтується на сучасних концепціях педагогічної науки, інтегруючи наукові підходи для аналізу теоретичних засад професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів у закладах вищої освіти. Для досягнення цілей дослідження застосовано комплекс наукових методів: аналіз нормативних документів, освітніх програм підготовки бакалаврів, магістрів спеціальності «Початкова освіта», психолого-педагогічної, методичної літератури, систематизація та узагальнення поглядів науковців щодо реалізації STEM-освіти.

В статті узагальнено досвід провідних університетів України – Український державний університет імені Михайла Драгоманова, Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка – щодо підготовки майбутніх учителів початкових класів до впровадження STEM-освіти.

Розглянуто погляди вітчизняних науковців щодо реалізації STEM-освіти в Україні і підготовку сучасних кадрів. Окремлено складність підготовки вчителів початкової школи, які повинні в майбутньому враховувати особливості інтеграції навчальних предметів (мультипредметність), обирати проблемні ситуації для створення STEM-проектів та вміти організовувати самостійну дослідницьку роботу учнів.

Особливий акцент зроблено на змістовій складовій освітніх програм підготовки, а саме наповнення освітніх програм обов'язковими освітніми компонентами та дисциплінами за вибором, що розширює методичну компетентність майбутніх педагогів. Виокремлено шляхи підготовки майбутніх учителів початкових класів до впровадження STEM-освіти:

- Оволодіння науковою базою знань з галузей STEM-освіти- математика, інформатика, природничі науки, технологія, дизайн, мистецтво.
- Оволодіння методичною складовою - вивчення методик початкової школи
- Вибіркові компоненти, спрямовані на STEM-підготовку
- Удосконалення практичних навичок під час занурення в реальне освітнє середовище НУШ під час педагогічної практики.
- Участь здобувачів освіти у STEM-проектах у позанавчальний час.

Ключові слова: підготовка майбутніх учителів початкових класів, STEM освіта, початкова школа, освітній компонент, дисципліни вільного вибору.

KYSLA Oksana –

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Preschool and Primary Education T.H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»